

Základná škola SNP, Mládeže 289, 013 24 Strečno

Inovovaný školský vzdelávací program

**pre primárne vzdelávanie a
nižšie stredné vzdelávanie**

ISCED1, ISCED2

Inovovaný školský vzdelávací program

Základná škola,

Stupeň vzdelania

primárne vzdelávanie - ISCED1, dĺžka štúdia 4-ročná **nižšie**

stredné vzdelávanie - ISCED2, dĺžka štúdia 5-ročná

Vyučovaci jazyk: **slovenský**

Študijná forma – **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ:

Základná škola SNP

Mládeže 289, 013 24 Strečno

IČO: 37812998

Riaditeľ školy: Mgr. Marian Oberta

Koordinátori pre tvorbu ŠVP: Mgr. Marian Oberta, Mgr. Roman Franek

Kontakty: zsstrecno@gmail.com

Zriaďovateľ:

Obec Strečno

Sokolská 487, 013 24 Strečno

Kontakty: www.strecno.sk

Platnosť dokumentu od: 1.septembra 2016

Mgr. Marian Oberta
riaditeľ školy

Obsah

1	Všeobecná charakteristika školy	5
2	Charakteristika školského vzdelávacieho programu.....	10
3	Vnútorný systém kontroly a hodnotenia	27
4	Školský rámcový učebný plán	29
5	Učebné osnovy	31
6	Prílohy.....	32

1 Všeobecná charakteristika školy

Základná škola SNP v Strečne je plno organizovanou školou. Ku koncu školského roka navštevovalo školu 204 žiakov.

V tomto školskom roku bude mať škola 11 tried [4 na 1.stupni a 7 na 2.stupni]. Prvý až siedmy ročník bude mať jednu triedu, ôsmy a deviaty ročník po dve triedy. Nultý ročník nebudeme otvárať ani v tomto školskom roku.

Škola sa nachádza v centre obce Strečno. V areáli školy sa nachádza jedna samostatná budova. Budova školy prešla v rokoch 2009-2011 rozsiahlou rekonštrukciou, keď v rámci projektu „Zvýšenie kvality vzdelávania v obci Strečno“, bolo nastavené 4. nadzemné podlažie, škola bola zateplená, boli vymenené okná, spravila sa nová fasáda, boli zrekonštruované a nanovo vybudované sociálne zariadenia.

V súčasnosti v škole využívame všetky dostupné priestory školy: školský dvor, miestnosť ŠKD, 2 počítačové učebne s internetom, multimediálna učebňa, cvičná kuchynka, školské dielne na technickú výchovu. V školskom areáli je vybudovaná telocvičňa, ktorá patrí obci, ale v čase vyučovania a krúžkov je k dispozícii žiakom našej školy. V budúcom období sa budeme snažiť zriadiť odbornú učebňu jazykov, v spolupráci so zriaďovateľom sa pokúsime vybudovať športové ihrisko s umelou trávou.

Spomínané priestory a materiálne vybavenie sú využívané nielen dopoludnia počas vyučovania, ale aj popoludní pre záujmovú činnosť. Športové priestory sú pravidelne využívané aj počas víkendov a prázdnin.

1. Veľkosť školy

Naša škola je plnoorganizovanou základnou školou s 1.- 9. ročníkom v obci Strečno. Navštevuje ju 192 žiakov / + 3 žiaci študujúci v zahraničí /, ktorí sú rozmiestnení v 11. triedach. Z celkového počtu žiakov navštevuje viac ako polovica žiakov primárneho vzdelávania Školský klub detí. Pracujú v 2. oddeleniach.

2. Charakteristika žiakov

Školu navštevujú deti takmer výlučne z obce Strečno.

Škola posledné roky dosahuje priemerné, až podpriemerné výchovno-vzdelávacie výsledky. Dôkazom sú hlavne výsledky testovania 9.ročníka zo slovenského jazyka a literatúry a z matematiky.

Hoci sa každoročne dostanú niektorí žiaci na štúdium na 8-ročných gymnáziách, bilingválnych gymnáziách, ďalších SŠ a aj výsledky testovania žiakov 5.ročníka sú omnoho lepšie ako žiakov 9.ročníka, celkový dojem o úrovni vzdelávania na verejnosti nie je dobrý. No máme aj úspešných jednotlivcov z našich žiakov, ktorí dosahujú popri dobrých výsledkoch v olympiádach aj výborné výsledky v súťažiach ,či už v prírodovedných, matematických, alebo športových

Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len ŠVVP) sa na našej škole vzdelávajú formou školskej integrácie. O prijatí dieťaťa so ŠVVP rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. Dieťa so zdravotným znevýhodnením, individuálne začlenené v bežnej triede, sa vzdeláva podľa individuálneho výchovno – vzdelávacieho programu (ďalej len IVVP). IVVP vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Ak nie je potrebné vzdelávanie podľa IVVP, školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie vypracuje konkrétne odporúčania pre pedagógov ako postupovať vo výchovno – vzdelávacom procese.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Na škole pracuje 20 členný kvalifikovaný, pedagogicky a odborne spôsobilý učiteľský zbor. Riadeniu školy je nápomocný jeden zástupca riaditeľa školy (pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie), špecialista pre informatizáciu, výchovný poradca, školský špeciálny pedagóg, koordinátori pre environmentálnu výchovu, školský parlament a koordinátor finančnej gramotnosti.

Pedagógovia 1. stupňa sa pravidelne stretávajú na metodických združeniach, zameraných na riešenie aktuálnych metodických a výchovno - vzdelávacích problémov predmetov.

Pracujú v metodickom združení: pre 1. – 4. ročník

Pedagógovia 2. stupňa pracujú v dvoch predmetových komisiách. PK sú členené na:

Spoločenskovedné predmety: SJL,ETV,NBV,ANJ, NEJ,RUJ, DEJ, OBN, VYV, HUV

Prírodovedné predmety: MAT, INF, PCP,BIO, FYZ, CHE, GEG, TEC, SP,TSV,ŠH,ENV,

Vzhľadom na potrebu celoživotného vzdelávania je umožňované učiteľom absolvovať školenia, ktorými si dopĺňajú svoje poznatky, zvyšujú si svoju odbornosť a kvalifikáciu.

S prihliadnutím na potreby školy okrem bežných školení k jednotlivým predmetom, ktoré pedagógovia každoročne absolvujú, sa orientujeme najmä na zvyšovanie digitálnej gramotnosti, kvalifikovanosti a odbornej spôsobilosti našich pedagogických zamestnancov v anglickom jazyku.

Poznatky získané po absolvovaní všetkých školení, seminárov, kurzov a účastiach na konferenciách pedagógovia našej školy zúročujú nielen pre vlastné potreby, ale najmä v rámci využívania inovatívnych metód vo vyučovaní, na tvorbu nových aktivít, podujatí a projektov ako aj v rámci vlastného kariérneho rastu.

4. Organizácia prijímacieho konania

Prijímacie konanie / zápis / do 1. ročníka prebieha v spolupráci učiteliek 1.stupňa našej školy, školskej špeciálnej pedagogičky a učiteliek MŠ. Vyučujúce sledujú telesný a mentálny vývin každého dieťaťa. Rozhovorom a rôznymi činnosťami, ktoré dieťa vykonáva prostredníctvom rôznych aktivít, vyučujúca zistí úroveň zrelosti dieťaťa na vstup do ZŠ. V prípade zistenia porúch situáciu riešime v spolupráci s rodičmi a OPPP.

5. Dlhodobé projekty

Názov projektu	Termín začatia realizácie projektu	Termín ukončenia projektu	Ciele
Projekt Infovek Slovensko	r. 1999	r.2008	Pripojenie škôl na internet, základná vybavenosť škôl počítačovou technikou a edukačným materiálom.
Projekt Otvorená škola	r. 2003	r. 2009	Poskytnutie školských priestorov na realizáciu aktivít, rozvoj športu, vedenie kurzov IKT pre verejnosť, mimovyučovacia záujmová činnosť žiakov.
Moderný učiteľ – tvorba vyučovacích materiálov pre projektové vyučovanie.	r. 2006	r. 2009	Aktívna účasť našich pedagogických zamestnancov na vyučovaní s podporou IKT, inovatívne metódy a formy práce. Edukačné materiály používané vo výchovno-vzdelávacom procese. Portál www.modernyucitel.sk .
Ďalšie vzdelávanie	r. 2009	r. 2011	Vzdelávanie, zameranie je na učiteľov informatiky

učiteľov informatiky			
Zber papiera	r. 2003	Projekt pokračuje	Environmentálna výchova, ochrana lesov, pomoc škole zo strany rodičov a žiakov školy
Projekt Zelená škola	r. 2004	Projekt pokračuje	Envoroprojekty, výmena skúseností s inými školami, informačnú podpora
Baterky na správnom mieste	r. 2011	Projekt pokračuje	Zber odpadov
Andersenova noc	r. 2007	Projekt pokračuje	Čitateľská gramotnosť
Komparo/exam/	r.2008	Projekt pokračuje	Periodické testovanie žiakov 4. a 9.ročníka
Školské ovocie Plantex	r. 2014	Projekt pokračuje	Zabezpečenie ovocia a ovocnej šťavy pre žiakov
RIS	r.2011	Projekt pokračuje	Zavádzanie informačného systému, pripojenie škôl s prístupom do informačného centra škôl. Pilotný projekt wifi pripojenia.
Digipédia	r.2013	Projekt pokračuje	Projekt UIPŠ, digitalizácia vzdelávania. Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety, tvorba a overovanie digitálnych vzdelávacích objektov. Práca s edukačným portálom Planéta vedomostí.
Zvyšovanie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ s využitím elektronického testovania	r.2013	Projekt prebieha	Národný projekt NÚCEM, zameraný na inováciu a realizáciu systému meraní na zisťovanie aktuálnej úrovne vzdelávania na Slovensku. Elektronické testovanie žiakov z vybraných predmetov.

Každoročne sa zapájame do aktivít projektov školskej knižnice, projektu medzinárodnej spolupráce v rámci cezhraničnej spolupráce a ďalších. Deň Zeme si pripomíname aktivitami s environmentálnou tematikou, úpravou areálu školy a obce.

Priebežne prebieha spolupráca s miestnou – organizovaním besied s autormi literárnych diel. Žiaci prispievajú do školského časopisu Hugo.

Žiaci si vytvárajú pohybovo – športové návyky pravidelným zapájaním do športových súťaží a projektových aktivít – atletický trojboj, beh do hradných schodov, volejbalové turnaje, školský turnaj v stolnom tenise, McDonald cup, CocaCola cup a podobne.

Aktuálne podujatia sú zverejňované na web stránke školy zsstrecno.sk.

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Na spoluprácu s rodinou kladieme veľký dôraz, pretože v nej vidíme dôležitý predpoklad pre úspech práce žiakov i školy. Je zabezpečovaná najmä formou osobného kontaktu. Ďalšie formy zabezpečenia:

- aktívne a aktuálne cez papierovú a internetovú žiacku knižku
- pravidelné stretnutia: výbor – Rada rodičov, konzultácie a triedne aktivity ZRŠ

- konzultácie mimo aktívov ZRŠ vo vopred dohodnutom termíne
- prostredníctvom výchovného poradcu, triedneho učiteľa a vedenia školy (pri riešení vzniknutých problémov, pri profesijnej orientácii)
- pri zveľaďovaní a skrášľovaní školy a jej areálu
- pri organizovaní rôznych kultúrnych podujatí
- pri organizovaní škôl v prírode, lyžiarskych výcvikov, výletov, exkurzií
- pri získavaní finančných prostriedkov na rozvoj školy (2 % z daní, školský ples) , pri zabezpečovaní cien pre žiakov na rôzne triedne a školské súťaže, pri úprave interiéru školy a rozvoj vzdelávania.

V spolupráci s CPPaP spoločne riešime vzniknuté individuálne, prípadne triedne problémy, organizujeme pre žiakov stretnutia, na ktorých sa učia komunikovať, riešiť problémy, hľadať vzory, pomáhať druhým, vedieť oceniť kvality a nedostatky samého seba, atď. Vzájomne spolupracujeme aj pri sprostredkovaní kontaktov medzi rodičmi a psychológmi, podávame návrhy na vyšetrenia žiakov v prípade predpokladu, že ide o poruchu učenia alebo správania.

Rada školy pri ZŠ SNP Mládeže 289 bola ustanovená v zmysle § 24 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zasadá minimálne 5-krát do roka, prípadne podľa potreby.

Ďalšia spolupráca je zameraná najmä na dopĺňanie poznatkov v jednotlivých predmetoch, na rozvíjanie osobnosti žiakov. V rámci tohto rozvoja plánujeme akcie v spolupráci so Zdravotnou záchranou službou, s dopravným ihriskom MP na Vlčincoch, so spoločnosťou Škola ochrany prírody vo Varíne (environmentálna výchova), s IUVENTOU, so subjektami, ktoré pre žiakov našej školy už dlhoročne zabezpečujú intenzívne plavecké a lyžiarske kurzy, atď.

Máme skúsenosti z viacročnej spolupráce so strednými a vysokými školami . Študenti z uvedených škôl počas praxe na našej škole absolvovali hodiny nácvuvov a výstupov na vybraných predmetoch.

7. Priestorové a materiálo–technické podmienky školy

Škola má zriadené a využíva tieto odborné učebne: telocvičňu, žiacku kuchynku, 2 počítačové učebne ,školskú dielňu, herňu. Spoločenskú multimediálnu učebňu využívame na besedy, premietanie filmov a DVD. Všetky počítače na škole sú pripojené na internet a v rámci školy zosieťované. Viaceré priestory majú možnosť wifi pripojenia. Odborné učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy v súlade so školským vzdelávacím programom.

Priebežne sú zakupované nové učebné pomôcky - mapy, tematické tabule a hry do školského klubu detí, odborná literatúra, softvér, čo umožnilo tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie.

Pre žiakov a zamestnancov školy v rámci zvyšovania hygieny, starostlivosti o svoje zdravie a estetizácie prostredia v spolupráci s rodičmi žiakov zabezpečujeme na toaletách jednotné hygienické potreby. V záujme zvyšovania lepších hygienických návykov žiakov zabezpečujeme tekuté mydlo a papierové utierky.

Rezervy pociťujeme v úprave športového areálu. Pracuje sa na projekte multifunkčného vonkajšieho ihriska pod patronátom obce.

Bol vybudovaný bezbariérový prístup do budovy školy (aj bezbariérové toalety), úpravy tried a hygienických zariadení .

8. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najprijemnejšie, kladieme veľký dôraz na estetické, upravené a bezpečné prostredie tried. Postupne do bežných tried dopĺňame nové lavice, stoličky, vymieňame podlahovú krytinu a rôznymi doplnkami vytvárame estetické a vhodné prostredie pre rôzne vekové kategórie detí.

Všetky aktuálne informácie o zámeroch školy a aktivitách uverejňujeme na webovej stránke školy, na nástenkách a vo vstupnej hale pri žiackom vchode.

Na škole pracuje aj žiacka rada, ktorá svojimi aktivitami takisto napomáha k budovaniu priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom, ale aj medzi žiakmi a pedagógmi.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vzhľadom na zabezpečenie bezproblémového chodu školy, čo sa týka bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní, organizujeme pre zamestnancov školy pravidelné školenia z bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a z požiarnej ochrany.

V priestoroch budovy a v areáli školy sa pravidelne kontrolujú hasiace prístroje, telocvičné náradie a elektrické zariadenia. Momentálne máme najväčší problém s havarijným stavom plynových kotlov. Na vyriešení tohto problému komunikujeme so zriaďovateľom .

O bezpečnosti zdravia, požiarnej ochrane a bezpečnom správaní sa v priestoroch školy, v areáli školy, ale i mimo sa žiaci oboznamujú hneď v prvý deň pri nástupe do školy, čo je zaevidované aj v dokumentácii triedneho učiteľa a v triednej knihe. V školskom poriadku sú vypracované práva a povinnosti rodičov a žiakov školy. Školský poriadok je zverejnený na webovom sídle školy. O špecifikách bezpečného správania sa v jednotlivých odborných učebniach sa žiaci oboznamujú na prvých vyučovacích hodinách v týchto priestoroch, čo je opäť zaevidované v triednych knihách. Pravidlá bezpečného správania sa sú v jednotlivých odborných učebniach umiestnené na viditeľnom mieste. Bezpečnosť školských priestorov v čase mimo vyučovania je riešená v spolupráci s obecným úradom rozmiestnením priemyselných kamier.

2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

2.1. Silné stránky školy sú:

- a) vysoká odbornosť pedagogických zamestnancov,
- b) zrekonštruovaná a zateplená budova novými oknami ,sociálnymi zariadeniami, osvetlením elektrickými rozvodmi a novými triedami,
- c) telocvičňa,
- d) činnosť CVC pri ZŠ SNP,
- e) kvalita počítačových zručností žiakov a pedagogických zamestnancov,
- f) propagácia školy na verejnosti,
- g) spolupráca v rámci Euroregiónu Beskydy
- h) školský areál,
- i) integrácia - začlenenie žiakov s individuálnymi problémami,
- j) informácie pre rodičov žiakov o práci v škole, web stránka školy a IŽK,
- k) spolupráca s inými školskými zariadeniami ZUŠ Martin.

Na základe uvedeného cieľom školy je profilovať žiakov najmä v cudzích jazykoch, športových zručnostiach a digitálnej gramotnosti. Vzhľadom na potreby súčasnosti sme sa vo väčšej miere zamerali aj na rozvoj environmentálnej výchovy a prírodovedné predmety.

Všestranný rozvoj žiaka podporujeme možnosťou výberu množstva krúžkovej činnosti , ktoré majú žiaci možnosť absolvovať najmä popoludní.

2.2. Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Cieľom výchovy a vzdelávania na našej škole je, aby žiaci získali potrebné a hlboké, dlhotrvajúce vedomosti a zručnosti, aby:

- ich vedeli vždy správne použiť a využívať v praxi,
- si rozvíjali kľúčové spôsobilosti,
- boli komunikatívni, flexibilní, tvoriví,
- sa naučili pýtať, hľadať možnosti a riešenia,
- si vedeli vyhľadávať, selektovať, triediť informácie,
- vedeli prezentovať svoju prácu a pod. ,
- rozvíjali svoju osobnosť a talent,
- vedeli tvorivo a kriticky myslieť,
- vedeli objektívne zhodnotiť svoje snaženie a výsledky svojej práce,
- vedeli objektívne hodnotiť prácu druhého,
- si rozvíjali sociálne cítenie, emocionálnu integráciu a hodnotovú orientáciu,
- boli vytrvalí, schopní kooperovať a pracovať v tíme, vzájomne sa rešpektovať,
- boli schopní sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu,
- si rozvíjali, zvyšovali svoje poznatky v cudzích jazykoch so zreteľom na komunikáciu (podľa schopností a predpokladov jednotlivých žiakov),
- si zvyšovali gramotnosť v IKT,
- si postupne formovali zdravý, tvorivý životný štýl,
- v spolupráci s rodičmi rozvíjali svoju pracovitosť, zodpovednosť,
- žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami mali vytvorené dostatočné podmienky na ich úspešnú prácu (ak bude z ich strany viditeľná a citeľná snaha a záujem).

Ďalšími cieľmi školy je:

- rozvíjať profesijný a odborný rast pedagógov, posilniť úlohu a motiváciu učiteľov,
- skvalitňovať spoluprácu s rodičmi, ich zainteresovanosť na dianí školy,

- skvalitniť spoluprácu s inými školami, zintenzívniť spoluprácu so školami v zahraničí,
- využívať nové formy a metódy práce, ktoré pomáhajú zefektívniť a zlepšiť prácu na vyučovacích hodinách aj v mimoškolskej práci.

2.3. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Na základe doterajších veľmi dobrých skúseností budeme:

- naďalej skvalitňovať úroveň a podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu v duchu humanizmu, demokracie a predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, intolerancie a rasizmu,
- prehĺbovať výchovu k bezpečnému správaniu, realizovať environmentálnu výchovu, zvyšovať národné povedomie, príslušnosť k EÚ. Pokračovať v aktívnom zapájaní sa do projektovej činnosti a tým prispievať k materiálno-technickému rozvoju školy,
- v 1. – 9. ročníku pokračovať v rozšírenom vyučovaní cudzích jazykov (ANJ, NEJ, RUJ) a v inovatívnom vyučovaní s podporou informačno-komunikačných technológií vo vyučovaní a v rozvoji voľnočasových aktivít žiakov,
- dbať na profesijný rozvoj, kompetencie IKT a celoživotné vzdelávanie pedagogických zamestnancov školy - na ich kariérny rast,
- prehĺbovať spoluprácu s rodinou žiakov v oblasti výchovno - vzdelávacej, poradenstvom v oblasti budúceho profesijného zamerania detí ako aj v oblasti výchovy k zdravému životnému štýlu.

Stupeň vzdelania

ISCED 1 a ISCED 2

2.4. Profil absolventa

Snažíme sa vzdelávanie robiť tak, aby žiaci mali nielen potrebné vedomosti a zručnosti, ale aby všetky svoje vedomosti, zručnosti, schopnosti dokázali aj správne využiť pri realizácii úloh.

Sme škola a ako vzdelávacia inštitúcia sa nevzdávame ani úlohy výchovy, preto chceme, aby náš absolvent bol aj usilovný, svedomitý, samostatný, čestný.

Absolvent primárneho vzdelávania ZŠ - ISCED 1 by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa i o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít.

Absolvent našej školy ISCED 1 a ISCED 2 by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, poznať metódy prírodných vied (hypotéza, experiment, analýza) a diskutovať o prírodovedných otázkach, mať schopnosť presadzovať ekologické prístupy pri riešení problémov, mať schopnosť vnímať dejiny vlastného národa vo vzájomnom prepojení s vedomosťami zo všeobecných dejín, dobre ovládať slovenský jazyk a sám sa starať o kultúru svojho písomného a ústneho vyjadrovania, ovládať dva svetové jazyky, prvý cudzí jazyk na úrovni A2 príp. B1 (u talentovaných žiakov) a druhý cudzí jazyk na úrovni A2 – spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít, byť pripravený uplatniť sa v ďalšom živote a byť zodpovedný za svoj život.

2.5. Spôsob a podmienky ukončenia výchovy a vzdelávania, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Základná škola poskytuje vzdelanie v rámci povinnej školskej dochádzky spravidla v trvaní 9 rokov, respektíve 10 rokov (ak žiak opakoval niektorý ročník):

Primárne vzdelávanie – 4 roky;

Nižšie stredné vzdelávanie – 5 rokov

- 2.5.1. a/ primárne vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním 4. ročníka základnej školy
b/ nižšie stredné vzdelanie získa žiak úspešným absolvovaním deviateho ročníka základnej školy
- 2.5.2. a/ dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou: „Žiak/žiačka získal/a/ primárne vzdelanie“.
b/ dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou: „Žiak/žiačka získal/a/ nižšie stredné vzdelanie“.
- 2.5.3. Žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa v doložke na vysvedčení uvedie: „Žiak sa vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho programu“.
Táto doložka sa uvádza v každom školskom roku, v ktorom sa žiak vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho plánu.
Žiakovi, ktorý ukončil vzdelávanie povinnej školskej dochádzky v deviatom ročníku v základnej škole (10 rokov povinnej školskej dochádzky), sa na vysvedčení uvedie doložka: „Žiak splnil 10 rokov povinnej školskej dochádzky“ a „Žiak/žiačka získal/a/ nižšie stredné vzdelanie“.
- 2.5.4. Ak žiak ukončí plnenie povinnej školskej dochádzky v nižšom ročníku ako deviatom, na vysvedčení z príslušného ročníka sa mu do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.

2.6. Organizácia výučby vzdelávanie sa realizuje samostatnými na seba nadväzujúcimi vzdelávacími programami ISCED 1 a ISCED 2.

2.6.1. Počty žiakov v triede

najvyšší počet žiakov v triede na primárnom vzdelávaní je spravidla 22 – 25 žiakov,
najvyšší počet žiakov v triede na nižšom strednom vzdelávaní je spravidla 29 žiakov.

2.6.2. Delenie triedy na skupiny

Počet skupín a počet žiakov v skupine sa určuje spravidla podľa priestorových, personálnych a finančných podmienok školy. Prihliada sa na náročnosť predmetu a dodržanie požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosti práce.

Triedy sa delia v predmetoch: anglický jazyk, ruský jazyk, informatika, informatická výchova, telesná výchova, telesná a športová výchova, športové hry, svet práce, technika

Najvyšší počet žiakov v skupine v predmetoch:

ANJ, NEJ, informatika, informatická výchova, svet práce, technika je spravidla **17** žiakov,
telesná výchova, TSV **25** žiakov,
náboženská a etická výchova **20** žiakov.

2.7. Pedagogické stratégie

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na dodržiavanie a usporiadanie obsahu vyučovania, na vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť využívame motivačné metódy, ako je motivačné rozprávanie (približovanie obsahu učenia), motivačný rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), motivačný problém (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), motivačnú demonštráciu (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).

Expozičné metódy využívame pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Používame *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračnú metódu* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie*

(cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipuláciu s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú **problémové metódy** - najmä *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbore problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov považujeme za dôležité **aktivizujúce metódy**, z nich hlavne *diskusiu* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *situačnú metódu* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačnú metódu* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizáciu* (plánovaný dramatický prednes hry, príbehu a pod.) *simuláciu* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozíciu* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.)
Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry, kvíz, domáce úlohy).

Podrobnejšie využívanie metód a foriem práce je rozpracované v učebných osnovách jednotlivých predmetoch.

2.8. Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sa prelínajú vzdelávacími oblasťami, sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie, ale zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva, zdôraznenie aplikačného charakteru. Prispievajú k tomu, aby si žiaci rozšírili svoj rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty, rozhodovanie. Sú uvedené v učebných osnovách jednotlivých predmetov a môžu sa realizovať aj formou kurzu, exkurzie, výletu, projektu, triednickej hodiny a podobne.

Používanie skratiek prierezových tém v učebných osnovách

Dopravná výchova - **DV**

Environmentálna výchova - **ENV**

Mediálna výchova - **MEV**

Multikultúrna výchova - **MUV**

Ochrana života a zdravia - **OZZ** Osobnostný a sociálny rozvoj- **OSR**

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra - **REG**

Finančná gramotnosť – **FG**

Čitateľská gramotnosť - **CG**

2.8.1 Spôsob realizácie prierezových tém

Dopravná výchova

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky, ale žiaľ niekedy aj jej obeťami. Úlohou prierezovej témy je pripraviť žiakov na zodpovedný a samostatný pohyb na cestách, dodržiavanie pravidiel cestnej premávky, či ako chodcov, korčuliarov, cyklistov, cestujúcich. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje:

- v spolupráci s dopravnou políciou v rámci besied a praktických ukážok / dopravné ihrisko/,
- hrou formou hlavne v predmetoch TSV, VYV, VYU, ETV, OBN, HUV,
- formou triednickej hodiny, praktickým vyučovaním na didaktických hrách a účelových cvičeniach,
- formou poučenia pred každou školskou akciou - exkurzia, výlet, výchovný koncert a pod.

Environmentálna výchova

V 5.ročníku v rámci disponibilných hodín sme vytvorili samostatný predmet Environmentálna výchova, to isté v ročníkoch 7.-9.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov. Poskytuje im základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné aby si už od primárneho

vzdelávania rozvíjal sebareflexiu, spoznával sám seba. Cieľom tejto prierezovej témy je pripraviť žiakov tak, aby si po skončení nižšieho stredného vzdelávania dokázali na základe svojich schopností a zručností čo najlepšie vybrať svoju ďalšiu profesiu v živote. Žiaci sa učia uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných a rozvíjajú si schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov. Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Všetky témy sa realizujú prakticky formou:

modelových situácií,

rozhovorov,

hier a iných interaktívnych metód.

Ochrana života a zdravia

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života. Žiakom sa v rámci tejto prierezovej témy poskytujú vedomosti a zručnosti k sebaochrane a poskytovaniu pomoci iným v prípade ohrozenia života a zdravia napr.:

samostatnou organizačnou formou vyučovania didaktické hry (1x ročne pre žiakov 1.stupňa) Účelové cvičenia (2x ročne pre žiakov 2.stupňa), ktorých náplňou je zdravotná príprava, pohyb a pobyt v prírode a jej ochrana, riešenie mimoriadnych situácií, výchova k bezpečnému správaniu, dopravná výchova, formou školy v prírode, formou triednickej hodiny.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať sa nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť žiaci využívať v rôznych predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti pri prezentácii svojej školy. Úzko sa prelína sa s mediálnou, regionálnou i multikultúrnou výchovou.

Mediálna výchova

Médiá sú jediným z významných socializačných faktorov ovplyvňujúcich hodnoty, postoje a správanie žiaka. Cieľom prierezovej témy je osvojenie si kompetentného zaobchádzania s médiami. Žiaci sa lepšie naučia porozumieť fungovaniu mediálneho sveta a primerane ich veku sa v ňom orientovať, posudzovať mediálne šírené posolstvá. Žiaci si uvedomia aj negatívne vplyvy médií na ich osobnosť.

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehlbuje vďaka globalizácii. Výrazne sa zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku a migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však v minulosti nezaznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.

Regionálna výchova

Prierezová téma Regionálna výchova úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky. Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Táto téma sa veľmi dobre realizuje aj formou:

- exkurzie zameranej na určitú tému

- celodenného výletu na konci školského roka zameraného na spoznávanie regiónov Slovenska

Zaradenie prierezových tém do predmetov je rozpracované v učebných osnovách a tematických výchovno - vzdelávacích plánoch jednotlivých predmetov.

Finančná gramotnosť

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

S cieľom rozvoja finančnej gramotnosti žiakov sú na škole implementované do výchovy a vzdelávania témy Národného štandardu finančnej gramotnosti, ktoré sú zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti – Človek vo sfére peňazí; Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí; Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca; Plánovanie a hospodárenie s peniazmi; Úver a dlh; Sporenie a investovanie; Riadenie rizika a poistenie. Rozpracovanie týchto tém, ako aj konkretizácia úloh, sú obsiahnuté v pláne práce školy a v pláne rozvoja finančnej gramotnosti školy, vypracovanými pre daný školský rok.

Úlohy finančnej gramotnosti sú realizované v hlavnej miere vo vyučovacích predmetoch matematika, občianska a etická výchova a v predmetoch s prírodovedným zameraním, ale podporujeme implementáciu do všetkých vyučovacích predmetov. Odporúčané témy sú rozpracované v pláne rozvoja finančnej gramotnosti školy, pričom sú začleňované nenásilne v súlade s preberaným učivom.

Hlavnými metódami a formami práce sú rozhovory, hry, modelové situácie, hranie rolí, nástenky, plagáty, projekty.

Čitateľská gramotnosť

Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Pri takomto chápaní problematiky čitateľskej gramotnosti nie je až tak veľmi dôležitá ani rýchlosť, ani plynulosť čítania, ale podstatné je porozumenie textu a používanie informácií z neho. Súčasťou čitateľskej gramotnosti je rozvoj komunikatívnych kompetencií žiaka, jeho čitateľské schopnosti a zručnosti, čitateľské návyky, záujmy, postoje, motivácia k čítaniu a získané vedomosti.

Tieto aspekty je potrebné premietnuť nielen do osvojovania si poznatkov o jazyku (jazyková kompetencia), ale i o ich vhodnom použití v rôznych komunikačných situáciách (komunikačná kompetencia). Vytvoriť väčší priestor na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť a schopnosť argumentovať.

Cieľom je rozvoj čitateľských a komunikačných schopností, ktoré presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu, je viesť žiakov ku konštruovanej a aktívnej účasti v procese učenia sa. Na jednotlivých vyučovacích predmetoch využívať inovačné metódy a formy práce, porovnávať informácie z rôznych zdrojov, využívať multimediálne programy, zaraďovať prácu s internetom s prepojením na bežný život, pracovať s nesúvislými textami, akými sú mapy, grafy, tabuľky a vyvodzovať vzťahy medzi informáciami.

Čitateľskú gramotnosť ako kompetenciu k celoživotnému učeniu rozvíjať na princípe medzipredmetových vzťahov. Žiak si uvedomuje potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobnostného rozvoja, dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa, dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať, kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.

Komunikačnú spôsobilosť a čitateľskú gramotnosť žiakov je potrebné rozvíjať vo všetkých všeobecno-vzdelávacích predmetoch. Plánované aktivity školy na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti sú zahrnuté v Pláne rozvoja čitateľskej gramotnosti.

2.9. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami

Naša škola poskytuje základné vzdelanie všetkým žiakom školy, pričom vychádzame zo zásady rovnakého zaobchádzania a otvorenosti pre všetkých.

Na našej škole sa vzdelávajú aj žiaci so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami /ďalej len ŠVVP/. Do kategórie žiakov so ŠVVP patrí:

- 1) žiak so zdravotným znevýhodnením:
 - a) žiak so zdravotným postihnutím (žiak s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, narušenou komunikačnou schopnosťou ,s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami , s viacnásobným postihnutím)
 - b) žiak chorý, alebo zdravotne oslabený
 - c) žiak s vývinovými poruchami (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia)
 - d) žiak s poruchou správania – je to žiak s narušením funkcií v oblasti emocionálnej alebo sociálnej
- 2) žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia
- 3) žiak s nadaním

Naša škola využíva jednu z možných foriem školskej integrácie a to individuálnu integráciu v bežnej triede ZŠ, kedy je žiak so ŠVVP začlenený medzi ostatných žiakov bežnej triedy. Takáto forma integrácie vytvára podmienky pre začlenenie sa žiaka do podmienok bežného života. V prípade potreby žiakov so zdravotným znevýhodnením možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky.

Podmienky pre vzdelávanie žiakov so ŠVVP

V podmienkach našej školy sa vzdelávajú hlavne žiaci s vývinovými poruchami , narušenou komunikačnou schopnosťou a s pervazívnou vývinovou poruchou bez mentálneho postihnutia. Škola je ochotná a otvorená podať pomocnú ruku aj ostatným žiakom so ŠVVP. Je schopná, flexibilne vytvárať ďalšie podmienky na výchovu a vzdelávanie týchto žiakov.

Spolupráca s poradenskými zariadeniami

Škola úzko spolupracuje so SCŠPP v Žiline a v Strečne a s CPPPAP v Žiline.

Na základe našej primárnej diagnostiky navrhujeme žiakov na psychologické a špeciálne – pedagogické vyšetrenia, ktoré vykonávajú hore uvedené zariadenia. Tieto zariadenia sú oprávnené vydávať rozhodnutia o školskom začleníení /individuálnej integrácii/ platné pre školu.

Odborné personálne zabezpečenie

O žiakov so ŠVVP sa starajú hlavne – školská špeciálna pedagogička zamestnaná na čiastočný úväzok a triedni učitelia. Pedagogickí pracovníci, ktorí vyučujú v triedach, kde sú integrovaní žiaci sú v kontakte s našou školskou špeciálnou pedagogičkou a podľa potreby aj s odbornými pracovníkmi SCŠPP a CPPPAP.

Spolupráca s rodičmi

Dôležitou súčasťou vzdelávania žiakov so ŠVVP je spolupráca a sústavná komunikácia s rodičmi žiakov so ŠVVP. Rodičia majú možnosť využívať konzultačné hodiny školskej špeciálnej pedagogičky.

Individuálny vzdelávací program individuálne integrovaného žiaka /IVVP/

Nie všetci žiaci, ktorí sú evidovaní ako žiaci so ŠVVP sú individuálne začlenení. Za individuálne začleneného žiaka je možné považovať žiaka, výlučne na základe písomného vyjadrenia poradenského zariadenia, vyplývajúceho z odbornej psychologickkej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky. V písomnom vyjadrení je navrhnutý ďalší spôsob vzdelávania a určená forma individuálneho začlenenia.

IVVP – je súčasťou základnej dokumentácie individuálne začleneného žiaka. Program vypracuje a priebežne dopĺňa školský špeciálny pedagóg v spolupráci s triednym učiteľom. Obsahuje základné informácie o žiakovi, o osobitostiach jeho vplyvu jeho diagnózy a prognózy na výchovno – vzdelávací proces, o požiadavkách na úpravu

prostredia triedy, učebných postupoch, organizácie výchovno – vzdelávacieho procesu, učebných plánov, učebných osnov, zabezpečení kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok a personálnej pomoci.

Ak je žiakovi potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v niektorých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci so školským špeciálnym pedagógom ako súčasť IVVP úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu. Úprava učebných osnov predmetu sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka, prípadne potrebuje iné úpravy. IVVP sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňať.

Špecifiká hodnotenia vzdelávacích výsledkov

Hodnotenie výchovno – vzdelávacích výsledkov žiakov prebieha v zmysle Metodického pokynu č.7/2009-R, Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základných škôl a prílohy č.2 k Metodickému pokynu č. 22/2011 – Zásady hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole.

Pri hodnotení učebných výsledkov učiteľ rešpektuje psychický a fyzický zdravotný stav žiaka, druh a stupeň postihnutia, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročné, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.

Výchova a vzdelávanie žiakov v vývinovými poruchami učenia /VPU/

Pre žiakov s vývinovými poruchami učenia je charakteristické, že podávané školské výkony nezodpovedajú ich rozumovej úrovni. Najčastejšie sa vyskytujúce poruchy sú dyslexia – porucha čítania, dysgrafia – porucha grafického prejavu najmä písania a, dysortografia – porucha pravopisu, dyskalkúlia- porucha matematických schopností. Tieto poruchy sú často sprevádzané hyperaktivitou, prípadne hypoaktivitou, nesústredenosťou, impulzívnym správaním, nerozvinutou pohybovou koordináciou a ďalšími príznakmi v psychomotorickej oblasti.

Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z mentálnej retardácie alebo sensorického deficitu/ poruchy zraku/ a ich príčinou nie je získané poškodenie mozgu alebo ochorenia.

V klinickom obraze špecifických VPU sa okrem špecifických ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie:

- deficit v poznávacích schopnostiach
- deficit v jazykových schopnostiach
- deficit v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní a monitorovaní vlastnej aktivity,
- percepčno – motorické deficity,
- deficit v jemnej motorike a koordinácii,
- ťažkosti s orientáciou v čase a v priestore

Väčšinou sa nejedná o jeden druh poruchy, príznaky sa vzájomne prelínajú a v priebehu trvania vykazujú rôznu intenzitu.

Podľa § 94 ods. 2 písmeno i) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ VPU“) sa výchova a vzdelávanie detí a žiakov s VPU uskutočňuje v našej škole formou individuálneho začlenenia, t.j. v triede spolu s ostatnými žiakmi školy.

Vzdelávací program pre žiakov s VPU charakterizuje výchovu a vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o nich. Je potrebné zabezpečiť úpravu podmienok, foriem a prístupu vo výchove a vzdelávaní žiaka a rešpektovať úpravy vyplývajúce z prítomných porúch učenia nielen vo vzdelávaní, ale i v hodnotení a klasifikácii.

Ciele výchovy a vzdelávania žiakov s VPU

Cieľom vzdelávania žiakov s vývinovými poruchami učenia v primárnom a nižšom strednom stupni je pripraviť žiakov na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať danú profesiu.

Stupeň vzdelávania

Primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie

Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy v prípade žiakov s VPU zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho sekundárneho stupňa školského vzdelávania.

Vzdelávacie oblasti žiakov s VPU

Obsah školského vzdelávania žiakov s VPU v školskej integrácii v základných školách je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov základných škôl.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s VPU vo výchovno -vzdelávacom procese

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti ostatných spolužiakov
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu
- vedie žiakov k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môžu s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka v VPU a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi.

Na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ žiakovi s VPU nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje so špeciálnym pedagógom, prípadne ho prizve k práci
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky a učí ho s nimi pracovať aj samostatne
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní (zo školského poradenského zariadenia a školského pedagóga).

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulovať s ním
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojovanie učiva
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písomnú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenie
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe
- umožní podľa potreby, aby školský špeciálny pedagóg, prípadne asistent učiteľa mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu. V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s VPU pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho úspešnému sociálnemu začleneniu.

Všeobecné zásady hodnotenia žiaka s VPU

1. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka s VPU učiteľ rešpektuje jeho psychický a fyzický zdravotný stav, druh a závažnosť poruchy, ktorá má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
2. Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, svedomitosť, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení povinnej školskej dochádzky. Pri hodnotení učebných výsledkov žiaka kladie dôraz na jeho individuálne schopnosti, ktoré sú základom jeho pracovnej a sociálnej integrácie.
3. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedy vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka v VPU po konzultácii so špeciálnym školským pedagógom .
4. Pri hodnotení žiaka s VPU učiteľ taktne posudzuje úroveň jeho vedomostí nielen v porovnaní s rovesníkmi, ale najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

Personálne zabezpečenie

Okrem povinného personálneho zabezpečenia platného podľa štátneho vzdelávacieho programu schváleného v júni 2008 je potrebné, aby škole, v ktorej sú vzdelávaní žiaci s VPU pôsobil školský špeciálny pedagóg a asistent učiteľa.

Na našej škole pre žiakov s VPU je zabezpečený – špeciálny školský pedagóg.

Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti

Na našej škole sa vyskytujú tiež žiaci s poruchou aktivity a pozornosti. Pre tieto deti platí v zmysle § 94 ods. 2 písm. j) zákona č. 245 / 2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z.z.) sa pri výchove o vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti. Vzdelávacie program pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je súčasťou všeobecne platných štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania.

Poruchy aktivity a pozornosti definujeme ako skupinu porúch správania, so začiatočnými prejavmi pred siedmym rokom veku života dieťaťa. Je to kombinácia hyperaktivity, poruchy pozornosti a neschopnosti sa primerane dlhší čas sústrediť na danú úlohu, pričom je toto správanie typické pre všetky situácie a je relatívne trvalé. Pri nevhodnom, najmä dlhodobejšom výchovnom prístupe, sa môžu sekundárne vyvinúť až asociálne formy správania. Ako pridružená porucha sa môžu vyskytnúť aj špecifické poruchy učenia.

Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania sú v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre 1.stupeň základnej školy ISCED 1 a Štátneho vzdelávacieho programu pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2. Špecifickým cieľom je redukcia a korekcia prejavov v učení a správaní, ktoré sú dôsledkom diagnostikovaného zdravotného znevýhodnenia ako aj tréning požadovaných vzorov, foriem správania.

Profil absolventa

Profil absolventa je definovaný v Štátnom vzdelávacom programe pre 1. stupeň základnej školy ISCED 1 a v Štátnom vzdelávacom programe pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy sú totožne so vzdelávacími štandardmi podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre 1. stupeň základnej školy ISCED 1 a podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre 2. stupeň základnej školy ISCED 2.

Špecifiká výchovy a vzdelávania

Základom pre špecifický postup pri vzdelávaní žiakov s poruchou aktivity a pozornosti je vytvorenie pozitívneho vzťahu medzi učiteľom a žiakom. Vzdelávanie žiaka s poruchou aktivity a pozornosti si vyžaduje koordinovaný

tímový prístup učiteľa, školského špeciálneho pedagóga . Špecifiká vzdelávania je potrebné uplatňovať v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

- Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobnostiam žiakov s poruchou aktivity a pozornosti.
- Žiak s poruchou aktivity a pozornosti, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

- V prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom/žiakmi s poruchou aktivity a pozornosti školský špeciálny pedagóg a to individuálne alebo v skupinách, podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka/žiakov. Obsah, formy a postup svojej činnosti konzultuje s príslušným učiteľom.

- Žiakovi s poruchou aktivity a pozornosti nemožno znížiť známku pri hodnotení učebných výsledkov alebo správania, pokiaľ sú nedostatočné učebné výsledky alebo nevhodné prejavy správania dôsledkom stanovenej diagnózy. K hodnoteniu a klasifikácii správania žiaka s diagnostikovanou poruchou aktivity a pozornosti zníženou známkou zo správania možno pristúpiť len po odbornom posúdení a odporúčaní tohto postupu príslušným poradenským zariadením a to na základe takých prejavov správania žiaka, ktoré sú závažným porušením školského poriadku, ako napr. neospravedlnené hodiny, fyzické ublíženie iným osobám a pod.

Vzdelávanie formou individuálnej integrácie

Ak sa porucha aktivity a pozornosti premieta do vzdelávacieho procesu tak, že žiakovi je potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť v škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami. Podmienkou je súhlas jeho zákonného zástupcu.

Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno- vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií, na základe odborného vyšetrenia, školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, má vypracovaný individuálny vzdelávací program. Žiak môže mať špeciálne výchovno – vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Žiak so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, má zabezpečené odborné personálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Individuálny vzdelávací program

Je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy.

Individuálny vzdelávací program vypracúva triedny učiteľ v spolupráci s poradenským zariadením (§ 94 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona č. 245/2008 Z. z.) a podľa potreby aj so školským špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými zamestnancami podľa potreby.

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka bez príslušných úprav.

Vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou /NKS/

Ciele výchovy a vzdelávania žiakov s NKS

Žiaci základných škôl a tried pre žiakov s NKS plní a rovnaké ciele vzdelávania ako ostatní Žiaci základných škôl na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

Stupeň vzdelávania

Primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie

Profil absolventa

Osvojené kľúčového vzdelávania absolventa základnej školy pre žiakov s NKS zodpovedajú profilu absolventa primárneho stupňa školského vzdelávania a profilu absolventa nižšieho sekundárneho stupňa školského vzdelávania.

Vzdelávacie oblasti

Obsah školského vzdelávania žiakov základných škôl a tried pre žiakov s NKS je rovnaký ako obsah školského vzdelávania žiakov základných škôl, pričom je obohatený o rozvíjanie narušenej komunikačnej schopnosti týchto žiakov.

Prierezové témy v Štátnom vzdelávacom programe sa vzťahujú aj na žiakov s NKS.

Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, špecifiká výchovy a vzdelávania, dĺžka, formy výchovy a vzdelávania

Charakteristika výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

Podľa tohto vzdelávacieho programu sa vzdelávajú deti „žiaci, ktorí majú diagnostikovanú narušenú komunikačnú schopnosť“.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko- fonologickú, lexikálno- sématickú, morfológicko- syntaktickú, pragmatickú...), pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľkých rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a rozličných kontextoch . Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezpečnosť – narušený vývin reči
- získaná orgánová bezpečnosť – afázia
- získaná psychogénna bezpečnosť – mutizmus, elektívny mutizmus
- narušenie zvukovej reči – fufnivosť
- narušenie plynulosti reči – zajakovosť, brblavosť
- narušenie člankovania reči – dyslália, dyzartria
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeníach – napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.

Logopedická intervencia

Intervencia v najširšom zmysle sa poníma ako: „, činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“. Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru

3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka). Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia

Dôležitou sú časťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi, psychológom a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Všetky aktivity, metódy a postupy smerujú k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti detí a žiakov a prelínajú sa celým vyučovacím procesom.

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

V zmysle § 94 ods. 1) písmeno a) a b) zákona č. 245/2008 Z.z. a § ods.3 vyhlášky MŠ SR Č. 322/2008 Z.z.

o špeciálnych školách sa výchova a vzdelávanie detí a žiakov s NKS uskutočňuje:

- v základnej škole pre žiakov s NKS
- alebo v špeciálnej triede pre žiakov s NKS v základnej škole
- alebo v školskej integrácii, t.j. v triede alebo výchovnej skupine spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy.

Vzdelávanie žiakov s NKS v triede spolu s ostatnými žiakmi školy (v školskej integrácii)

Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v ZŠ v triede spolu so žiakmi bez ŠVVP má vyplnený Návrh na prijatie.

Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre deti a žiakov s NKS. Počet hodín v školskom vzdelávacom programe sa môže navýšiť o 1 – 3 hodiny.

IVP je súčasťou Návrhu na prijatie.

Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správe z odborného vyšetrenia k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka s NKS vo výchovno-vzdelávacom procese

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje problémy žiaka spojené s jeho narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby seberealizácie
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primárnemu sebahodnoteniu
- vedie žiak k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzujú ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka s NKS a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka s NKS, ktoré môžu byť prítomné, najmä:

- motorická instabilita
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností
- z pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti
- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách
- neadekvátne emocionálne reakcie
- zvýšená unaviteľnosť
- znížená sebadôvera
- nerovnomerné výkony

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami
- k práci so žiakmi bude trvalo nápomocný asistent učiteľa a prizve školského špeciálneho pedagóga
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje s logopédom a so špeciálnym pedagógom
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym školským pedagógom) a učí ho s nimi pracovať aj samostatne

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka
- v individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym školským pedagógom
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním
- nové učivo usporiada do krokov a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne prebral celé učivo
- poskytuje žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva

- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písomnú, ústnu i praktickú- uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenie
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe
- umožní, aby asistent učiteľa mohol pracovať na vyučovacej hodine individuálne so žiakom, paralelne s vyučujúcim učiteľom.

Pri vzdelávaní žiaka s NKS je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi s NKS pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho bezproblémovému sociálnemu začleneniu.

Všeobecné zásady hodnotenia

Pri hodnotení učebný výsledok učiteľ rešpektuje psychický a fyzický stav žiaka, druh a závažnosť narušenia komunikačnej schopnosti, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.

Učiteľ posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení ZŠ.

Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní logopéda a špeciálneho školského pedagóga.

O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedy alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s NKS po konzultácii s logopédom a so špeciálnym školským pedagógom.

Pri hodnotení žiaka s NKS učiteľ posudzuje úroveň jeho vedomostí najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

Dĺžka výchovy a vzdelávania

Dĺžka vzdelávania žiakov s NKS, ktorí sú vzdelávaní v školskej integrácii, môže byť predĺžená až o dva roky (§ 97 ods. 2 zákona č. 245/2008 Z.z.) nasledujúcim spôsobom:

- v školskej integrácii – individuálne – rozčlenením obsahu vzdelávania pre konkrétneho žiaka v súlade s jeho individuálnym vzdelávacím programom (pri uplatnení § 94 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z.z.).

Formy výchovy a vzdelávania

Škola, ktorá poskytuje žiakovi s NKS stupeň vzdelávania ISCED 1 a ISCED 2, uplatní pri jeho vzdelávaní tú formu organizácie jeho výchovy a vzdelávania podľa § 54 zákona č. 245/2008 Z.z., prostredníctvom ktorej mu pre neho prijateľným spôsobom zabezpečí získanie príslušného stupňa vzdelania.

Pri výbere formy vzdelávania žiakov s NKS je potrebné postupovať individuálne, podľa výsledkov logopedickej, psychologickkej, prípadne inej odbornej diagnostiky.

Podmienky prijímania

Podmienkou prijímania žiaka do ZŠ pre žiakov s NKS na školskú integráciu je psychologická a logopedická diagnostika v centre špeciálnopedagogického poradenstva.

V prípade potreby sa vyžaduje aj odborná lekárska diagnostika (neuroológ, psychiater, foniatier a pod.)

Povinné personálne zabezpečenie

Okrem povinného personálneho zabezpečenia platného podľa štátneho vzdelávacieho programu schváleného v júni 2008 je potrebné, aby v škole, v ktorej sú vzdelávaní žiaci s NKS, pôsobil školský špeciálny pedagóg a asistent učiteľa.

Asistent učiteľa

Pri vzdelávaní žiakov s NKS pôsobí asistent učiteľa. Jeho pracovná náplň vychádza z nasledujúcich činností:

- bezprostredná spolupráca s učiteľom v triede a s pedagogickými zamestnancami školy
- uľahčovanie adaptácie žiaka na prostredie školy a pomáhanie prekonávania bariér, ktoré plynú z narušenia
- spoluorganizovanie činnosti žiaka počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa
- vykonávanie pedagogického dozoru počas prestávok zameraného na žiakov s NKS
- pomáhanie pri príprave učebných pomôcok
- spolupráca pri voľnočasových aktivitách organizovaných školou

- spolupráca s rodinou žiaka
- v prípade potreby oboznamovanie sa so zdravotným stavom žiaka

Vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia).

Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti (ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov) na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti. Plnia porovnateľné ciele vzdelávania ako ostatní žiaci základných škôl na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie (ISCED 1).

Nižšie sekundárne vzdelávanie (ISCED 2).

Profil absolventa

Osvojené kompetencie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) zodpovedajú profilu absolventa primárneho stupňa vzdelávania a profilu absolventa nižšieho sekundárneho stupňa vzdelávania.

Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania

Na našej škole z pervazívnych vývinových porúch je diagnostikovaná žiakovi kategória: iné pervazívne vývinové poruchy (F84.6),

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Vzdelávanie žiakov má individuálny charakter.
- Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom sa uskutočňuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

Dĺžka výchovy a vzdelávania

V prípade potreby žiakom so zdravotným znevýhodnením možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky. Základná škola pre žiakov s autizmom má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Podmienky prijímania

O prijatí dieťaťa s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

„Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa“ (§ 61 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Podmienkou prijatia žiaka do špeciálnej triedy alebo na školskú integráciu je *psychologická diagnostika* a *špeciálno-pedagogická diagnostika* vykonaná v centre špeciálno-pedagogického poradenstva alebo v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rovnaké ako pre žiakov bežných základných škôl.

Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky.

Organizačné podmienky na vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie sa realizuje podľa individuálnych vzdelávacích programov.

Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania, a ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku, aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky.

Povinné personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú preň podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia), ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie žiaka v závislosti od závažnosti postihnutia žiaka.

Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie

- Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania,
 - bezpodnetová miestnosť,
 - priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním,
 - priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok,
 - priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu,
 - priestory pre stravovanie rešpektujúce hygienické normy,
 - priestory pre vedenie školy a potrebných nepedagogických zamestnancov (miestnosť riaditeľa, zástupcu, hospodára, výchovného poradcu, školského špeciálneho pedagóga a pod.), so zodpovedajúcim technickým vybavením a nábytkom,
 - miestnosť pre uskladnenie učebníc, archív,
 - priestory pre odkladanie odevov a obuvi (šatne),
 - spoločné priestory pre hygienu, vrátane WC, žiakov a žiačky, učiteľov a učiteľky
- vybavené dávkovačmi pre tekuté mydlo, zásobník s dezinfekčným prostriedkom a zásobníkmi pre jednorazové utierky,
- ďalšie pomocné priestory pre zaistenie chodu školy.

3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom **hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu.

Hodnotenie budeme robiť na základe stanovených kritérií pre jednotlivé predmety, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Tieto kritériá sú schvaľované na začiatku školského roka v jednotlivých MZ a PK.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Hodnotenie predmetov

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy**. Výsledky klasifikácie sa vyjadria piatimi stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 - nedostatočný. Známkou sú klasifikované všetky predmety okrem predmetov Etická výchova a Náboženská výchova, ktoré sú hodnotené slovnou.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

Priebežné hodnotenie v predmete sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter. Učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť.

Celkové hodnotenie žiaka v predmete sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia učitelia uplatňujú primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektujú práva dieťaťa a humánne sa správajú voči žiakovi. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

sústavné diagnostické pozorovanie žiaka,
sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, všeobecného lekára

Žiak bude z predmetu skúšaný ústne najmenej raz v polročnom hodnotení a písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovaniu žiaka.

Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu budú:

známka za ústnu odpoveď,

známky za rôzne písomné druhy skúšok, didaktické testy, projekty, posúdenie prejavov žiaka.

Vzhľadom na osobitosti niektorých predmetov (Informatika, Telesná a športová výchova ...), sú používané aj alternatívne spôsoby hodnotenia a klasifikácie ako bodovanie, práca na projekte, portfólio a ďalšie metódy a prostriedky, vhodné pre jednotlivé predmety.

2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú pridelovať na základe:

Pozorovania (hospitácie)

Rozhovoru

Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod)

Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa

Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.

Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie).

Porovnanie vstupných a výstupných previerok žiakov.

3. Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby žiaci, ich rodičia, ale aj širšia verejnosť získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako škola dosahuje ciele, vyplývajúce zo Školského vzdelávacieho programu. Pravidelne monitorujeme:

Podmienky na vzdelanie

Prostredie – klíma školy

Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania

Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Výsledky vzdelávania

Úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je kvalita výchovno – vzdelávacích výsledkov, spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov.

Nástrojom na zisťovanie úrovne stavu školy je:

úspešnosť žiakov na overovaní Testovanie 5 a 9 zo SLJ a MAT, umiestnenie a

úspešnosť absolventov školy na SŠ,

úspešnosť v súťažiach, olympiádach, v projektovej činnosti.

4 Školský rámcový učebný plán

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	9	8+1	6+2	6+2	29+5	5	5	4+1	5	5	24+1
	anglický jazyk			3	3	6	3	3	3	3	3	15
	druhý cudzí jazyk							0+0+2	1+1	1+1	1+1	3+3
Matematika a práca s informáciami	matematika	4+1	4+1	3+2	3+2	14+6	4	4	3,5+0,5	4	4+1	19,5+1,5
	informatika			1	1	2	1	1	0,5	0,5	0,5	3,5
	práca s počítačom						0+1	0+1	0+1	0+1	0+1	0+5
Človek a príroda	prvouka	1	2			3						
	prírodoveda			1	1	2						
	fyzika							2	1	2	1	6
	chémia								0,5+0,5	2	2	4,5+0,5
	biológia						2	1+1	1,5	1+1	1	6,5+2
environmentálna výchova						0+1		0+1	0+1	0+1	0+4	
Človek a spoločnosť	vlastiveda			1	1	2						
	dejepis						1	1	1	1	2	6
	geografia						2	1+1	1	1	1	6+1
	občianska náuka							1	1	0,5	0,5	3
regionálna výchova									0+1	0+1	0+2	
Človek a hodnoty	Etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo	1	1	1	1	4	1	1	1	0,5	0,5	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie				1	1						
	technika						1	1	0,5	0,5		3
	svet práce								0,5	0,5		1
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	4	1	1	1			3
	výtvarná výchova	2	2	1	1	6	1	1	1			3
	výchova umením								0,5	0,5		1
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	10
	pohybové hry	0+1	0+1	0+1	0+1	0+4						
	športové hry						0+1	0+1	0+1	0+1	0+1	0+5
	základ	20	20	20	21	81	24	25	24	24	24	121
	voľné (disponibilné) hodiny	2	3	5	5	15	3	4	6	6	6	25
	Zvýšený počet hodín mimo disponibilných /označené červenou /							2	1	1	2	6
	spolu	22	23	25	26	96	27	29+2	30+1	30+1	30+2	146+6

Poznámky

1. Rozdelenie tried na skupiny a zriaďovanie skupín sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 224/2011 Z. z. podľa podmienok a možností školy nasledovne: Cudzie jazyky, Informatika a Technika spravidla do 17 žiakov; Etická výchova a Náboženská výchova do 20 žiakov, Telesná a športová výchova na 2. stupni do 25 žiakov.
2. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadňuje personálno-odborné a materiálno-technické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.
3. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.
4. Škola z rámca voliteľných hodín ponúkne žiakom 7. – 9. ročníka ako druhý cudzí jazyk jeden z jazykov nemecký jazyk a ruský jazyk podľa možností školy a záujmu žiakov, a to 2 vyučovacie hodiny týždenne.
5. Pri prestupe žiaka naša škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.
6. Škola pri tvorbe školského vzdelávacieho programu rozdeľuje hodinové dotácie a vzdelávacie štandardy na celý stupeň vzdelávania pri zachovaní postupnosti jednotlivých vzdelávacích štandardov a celkového počtu vyučovacích hodín jednotlivých vyučovacích predmetov, pričom zachováva ich vnútornú logickú štruktúru a zásadu veku primeranosti.
7. Škola môže po prerokovaní v rade školy v školskom vzdelávacom programe stanoviť vyšší celkový počet hodín, najviac však na 108 hodín na 1.stupni a na 161 hodín na 2. stupni. Ak sa škola rozhodne zvýšiť počet hodín, tieto sú **financované z vlastných zdrojov**.
8. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa iŠVP, bodu 7.1. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Vypracované na základe inovovaného rámcového učebného plánu, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015.

5 Učebné osnovy

- Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú

1. **Charakteristiku predmetu, jeho význam v obsahu vzdelávania**
 - podrobnejšie je charakteristika predmetu rozpracovaná v učebných osnovách jednotlivých predmetoch.
2. **Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah, prierezové témy a prepojenie s inými predmetmi**
 - podrobnejšie sú témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, rozpracované v učebných osnovách jednotlivých predmetoch .
3. **Hodnotenie predmetu**
 - je rozpracované v učebných osnovách jednotlivých predmetov, ktoré vychádzajú zo ŠkVP, kapitola III Vnútorý systém kontroly a hodnotenia.

Odborná literatúra:

- Učebnice
- Pracovné zošity
- Encyklopédie
- Slovníky

Didaktická technika:

Dataprojektor , PC stanica, tabuľa, interaktívna tabuľa.

Materiálne výučbové prostriedky :

učebné pomôcky - modely, nástenné obrazy, laboratórne sklo, chemikálie, ochranné pomôcky, tabuľky.

Ďalšie zdroje : internet, edukačné CD, edukačné programy a portály, prezentácie a videá vytvorené učiteľom a žiakmi.

6 Prílohy

1. Rozpracovanie obsahu učiva jednotlivých predmetov - učebné osnovy, primárne vzdelávanie,
2. Rozpracovanie obsahu učiva jednotlivých predmetov - učebné osnovy, nižšie sekundárne vzdelávanie.